

Για τους νέους συντρόφους, ιστορικά κείμενα:
20ο Συνέδριο ΚΚΣΕ, Στάλιν και
αποσταλινοποίηση

Επιμέλεια-σχόλια: Θ. Μαράκης

Το 20ό συνέδριο του Κομμουνιστικού Κόμματος της ΕΣΣΔ η Ιστοριογράφος Πανκράτοβα ζήτησε τη δημοσίευση ακόμη ανέκδοτων κειμένων του Λένιν. Στο ίδιο συνέδριο ο Μικογιάν, στο τέλος της έκθεσής του αναφέρθηκε στους φόβους του Λένιν, λίγο πριν πεθάνει, για ένα ενδεχόμενο σχίσμα στο Κόμμα. Αυτές οι δύο απόψεις έχουν το εξής χαρακτηριστικό, ότι αναφέρονται στο ντοκουμέντο του 1923 που είναι γνωστό στην ιστορία του εργατικού κινήματος με το όνομα “Διαθήκη του Λένιν”. Στις 13 του Μάη 1956 η “Κομσομόλσκαγια Πράβδα” (“Νεολαιίστικη Αλήθεια”) δημοσίευσε μερικά αποσπάσματα της Διαθήκης αυτής – ό,τι αναφερόταν στον Στάλιν – παραλείποντας τα σχετικά με τον Τρότσκι και τους άλλους ηγέτες του Μπολσεβίικου Κόμματος. Έτσι η “Διαθήκη του Λένιν”, στο πλήρες της κείμενο, είναι άγνωστη μέχρι σήμερα στο σοβιετικό λαό και τους οπαδούς των Κ.Κ. σε ολόκληρο τον κόσμο.*

Η Διαθήκη αποτελείται από δύο κείμενα, ένα χρονολογούμενο από το Δεκέμβρη του 1922 και ένα υστερόγραφο γραμμένο τον Γενάρη του 1923. Αυτό το ντοκουμέντο λοιπόν υπαγορεύτηκε λίγο μετά τη δεύτερη προσβολή της αρρώστιας που επρόκειτο από τότε να εμποδίσει το Λένιν να ξαναβρεί την πολιτική του δραστηριότητα ως το θάνατό του που επήλθε ένα χρόνο αργότερα (στις 21 του Γενάρη 1924). Από την εποχή εκείνη ο Λένιν υπαγόρευσε ακόμα μερικές σημειώσεις και το άρθρο “Καλύτερα λιγότερα και καλύτερα” που στρεφόταν εναντίον της ανερχόμενης γραφειοκρατίας και της Εργατικής και Αγροτικής Επιθεώρησης, επιτροπάτου που διηύθυνε ο Στάλιν

Η Διαθήκη αναφέρεται προπάντων στις προσωπικές σχέσεις των κυριότερων ηγετών της εποχής εκείνης και στον κίνδυνο του σχίσματος στο Κ.Κ. Διαφυλάχθηκε από τη γυναίκα του Λένιν και τις γραμματείες του μέχρι το θάνατό του. Για πρώτη φορά το γράμμα αυτό έγινε

γνωστό στην ολομέλεια της Κ.Ε. το Μάη του 1924. Μα από τα τέλη του 1922 στην Κ.Ε. κυριαρχούσε πια η “τρίκα” Ζηνόβιεφ-Κάμενεφ-Στάλιν. Αυτή αποφάσισε να κρατήσει το Στάλιν στο πόστο του και να μην ανακοινώσει το ντοκουμέντο στο προσεχές συνέδριο του Κ.Κ. Η “Διαθήκη” δεν άργησε να κυκλοφορήσει παράνομα στην ΕΣΣΔ από την αριστερή αντιπολίτευση του Τρότσκι. Στο εξωτερικό δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά από τον Μάξ Ήστμαν στα 1925-26 με πρωτοβουλία του.

Ο Στάλιν δεν αμφισβήτησε ποτέ την ύπαρξη της “Διαθήκης” και σε μερικές περιπτώσεις χρησιμοποίησε ορισμένες φράσεις της στην κατοπινή του πάλη εναντίον του Ζηνόβιεφ και του Μπουχάριν. Ωστόσο απαγόρευσε αυστηρά την κυκλοφορία του εγγράφου αυτού στην ΕΣΣΔ, όσοι δε από τους αντιπολιτευόμενους της αριστεράς (τροτσκιστές) συλλαμβάνονταν πάνω στην κυκλοφορία του, εκτοπίζονταν στη Σιβηρία ή και τουφεκίζονταν.

Δίνοντας σήμερα στη δημοσιότητα ολόκληρο το κείμενο της Διαθήκης του Λένιν, νομίζουμε ότι βοηθάμε στην αποκατάσταση της τόσο ταλαιπωρημένης αλήθειας μέσα στο εργατικό κίνημα και ιδιαίτερα τη νεολαία τα μέλη και τα στελέχη (τα κατώτερα) του ΚΚΕ.

*Σύμφωνα με νεώτερες πληροφορίες δημοσιεύτηκε ολόκληρη στο σοβιετικό περιοδικό “Κομμουνιστής” στις 30-6-1956

ΑΡ.16 Πρωτόκολλο Εργασίας

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΚΚΣΕ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΚΚΣΕ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ ΤΩΝ ΑΙΤΙΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗΣ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΜΕΛΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΚΚΣΕ (Β) ΠΟΥ ΕΞΕΛΕΓΗΣΑΝ ΣΤΟ ΔΕΚΑΤΟ ΈΒΔΟΜΟ ΣΥΝΈΔΡΙΟ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

9 Φεβρουαρίου 1956

72. Έκθεση της Επιτροπής του συντρόφου Ποσπέλοφ.

Χρυστσόφ, Περβούχιν, Μικογιάν *. [* Στο εξής, τα ονόματα των ομιλητών είναι με πλάγιους χαρακτήρες από τους στενογράφους. - της σύνταξης.]

σ. Χρυστσόφ: Αποκαλύπτεται ότι ο Στάλιν απέτυχε ως ηγέτης. Τι είδους ηγέτης είναι αυτός αν καταστρέφει τους πάντες. Πρέπει να δείξουμε θάρρος, να πούμε την αλήθεια.

Γνώμη: να ανακοινωθεί στο συνέδριο, να σκεφτούμε πώς να ανακοινωθεί, σε ποιον να το ανακοινώσει. Αν όχι, τότε θα δείξουμε ανεντιμότητα σε σχέση με το συνέδριο. Ο σύντροφος Ποσπέλοφ θα συντάξει μια έκθεση και θα τους πει για τους λόγους, τη **λατρεία της προσωπικότητας, τη συγκέντρωση της εξουσίας στο ένα χέρι (σ.σ. σε ένα άτομο). Σε ανέντιμα χέρια. Πότε να ανακοινωθεί: στην τελική συνεδρίαση του συνεδρίου.**

Η διαθήκη [του Λένιν] θα τυπωθεί και θα διανεμηθεί στους αντιπροσώπους.

Μια επιστολή για το εθνικό ζήτημα πρέπει να τυπωθεί και να διανεμηθεί στους αντιπροσώπους του συνεδρίου.

σ. Μολότοφ – Στο συνέδριο πρέπει να ανακοινωθεί. Αλλά ταυτόχρονα, όχι μόνο αυτό. Στο εθνικό ζήτημα, ο Στάλιν είναι ο διάδοχος του έργου του Λένιν. Αλλά για 30 χρόνια ζούσαμε υπό την ηγεσία του Στάλιν – πραγματοποιήθηκε εκβιομηχάνιση. Μετά τον Στάλιν, βγήκαμε ως ένα μεγάλο κόμμα. Υπήρξε μια προσωπολατρία, αλλά μιλάμε για τον Λένιν, μιλάμε για τον Μαρξ.

σ. Χρουστσόφ –

σ. Kaganovich – Η ιστορία δεν μπορεί να εξαπατηθεί. Δεν μπορείτε να πετάξετε τα γεγονότα. Είναι σωστό να δεχτούμε την πρόταση του συντρόφου Χρουστσόφ να ακούσουμε την έκθεση. Η διαθήκη, η επιστολή για ένα εθνικό θέμα προς διανομή.

Μια διαθήκη, μια επιστολή που θα σταλεί στα μέλη του Προεδρείου της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος [SS].

Είμαστε υπεύθυνοι. Αλλά η κατάσταση ήταν τέτοια που δεν μπορούσαμε να αντιταχθούμε. (Μιλάει για τον αδελφό του- σ.σ. ο οποίος αυτοκτόνησε λόγω της απειλής σύλληψης). **Αλλά θα ήμασταν ανέντιμοι αν λέγαμε ότι ολόκληρος ο αγώνας ενάντια στους τροτσκιστές δεν ήταν δικαιολογημένος.** Μαζί με την ιδεολογική διαπάλη, υπήρξε και η εξόντωση των στελεχών. Αλλά συμφωνώ με το σύντροφο Μολότοφ να το περάσω με ψυχρό μυαλό (όπως είπε ο σύντροφος Χρουστσόφ).

Εμείς (εγώ) ανησυχούμε, αλλά έτσι ώστε να μην απελευθερώσουμε τα στοιχεία. Οι συντάκτες της έκθεσης πρέπει να παρουσιαστούν πολιτικά, ώστε να μην σπιλώσουν την περίοδο των 30 ετών, να την προσεγγίσουν ψύχραιμα.

σ. Μπουλγκάνιν: Νομίζω ότι η πρόταση του συντρόφου Χρουστσόφ είναι σωστή. Τα μέλη

του κόμματος βλέπουν ότι έχουμε αλλάξει τη στάση μας απέναντι στον Στάλιν. Αν δεν ειπωθεί στο συνέδριο, θα πουν ότι φοβόμαστε. Δεν ξέραμε τι αποκαλύφθηκε. Οι λίστες για 44 χιλιάδες [yachi] είναι ένα απίστευτο γεγονός. Πιο κοντά στην αλήθεια. Ο ρόλος του Στάλιν χωρίζεται σε δύο στάδια. Στο δεύτερο στάδιο, **ο Στάλιν έπαψε να είναι μαρξιστής. Ο Svanidze μιλά για την υπόθεση. Πώς το εξηγείς; Με βάση τη λατρεία της προσωπικότητας.** Ο Στάλιν και το Κόμμα. Δεν μπορεί να αποδοθεί στον Στάλιν (σ.σ. το κόμμα).

σ. Voroshilov: Προετοιμαστείτε πιο προσεκτικά. Δεν είμαστε σε διακοπές. Οποιοδήποτε λάθος θα έχει συνέπειες. Συμφωνώ να το φέρουμε στο κόμμα (στο συνέδριο). Πρέπει να είστε προσεκτικοί.

(Ο σύντροφος Χρυστσόφ λέει ότι ο σύντροφος Βοροσίλοφ έφερε την υπόθεση ενάντια στον Γιαροσένκο πριν από τον Στάλιν.)

Ο σ. Βοροσίλοφ συνεχίζει: Εδώ είναι δύο περιπτώσεις: το Δέκατο Συνέδριο του 1921, πήγαμε στην Πετρούπολη. XIV Συνέδριο – υπήρχαν εχθροί, υπήρχαν. Ο Στάλιν πολιορκήθηκε (στον αγώνα) από τους εχθρούς. Παρ' όλα αυτά, είχε πολλή ανθρωπιά. Υπήρχαν όμως και ζωώδεις τρόποι.

σ. Mikoyan: Δεν μπορούμε παρά να το πούμε στο συνέδριο. Για πρώτη φορά, μπορούμε να το συζητήσουμε μόνοι μας. Πώς να σχετιστείτε με το παρελθόν (σ.σ. για τον Στάλιν); Μέχρι το 34, συμπεριφέρθηκε ηρωικά. Μετά τα 34 έδειξε τρομερά πράγματα. **Σφετερίστηκε την εξουσία. Η κατάληψη της εξουσίας από ένα άτομο.** Σε θεμελιώδη θεωρητικά ζητήματα (ο Στάλιν και ο Λένιν απέκλιναν) διορθωνόταν γρήγορα.

Δεν καταδικάζω τον Στάλιν όταν διεξήγαγε έναν ιδεολογικό αγώνα ενάντια στους τροτσκιστές.

Μπορεί να συγχωρεθεί η αποτυχία στο χωριό;

Αν οι άνθρωποι ήταν ζωντανοί, οι επιτυχίες θα ήταν τεράστιες.

Πείτε ήρεμα στο συνέδριο να συζητηθεί (η έκθεση).

Γιατί ο Vyacheslav δεν θέλει να δημοσιευτεί για το εθνικό θέμα;

σ. Mikoyan - Δημοσιεύστε τη "Διαθήκη" και το εθνικό ζήτημα. Τα έργα του Λένιν (4η έκδοση) έχουν περικοπεί, πρέπει να εκδοθεί ένας επιπλέον τόμος της έκδοσης του Λένιν.

σ. Pervukhin - Είναι απαραίτητο να αναφέρουμε την έκθεση στο συνέδριο. Δεν χρειάζεται να μιλήσουμε για τη θετική πλευρά αυτής της έκθεσης. **Η λατρεία του Στάλιν είναι**

επιβλαβής. Πείτε το όπως είναι. Σφετερίστηκε την εξουσία, διέλυσε την Κεντρική Επιτροπή, το Πολιτικό γραφείο. Εξόντωσε τα στελέχη - χάσαμε την ορμή μας λόγω της βαριάς βιομηχανίας.

σ. Suslov - Είναι απαραίτητο να πούμε στους αντιπροσώπους του συνεδρίου τα πάντα. Μιλάμε για τη συλλογικότητα της ηγεσίας, αλλά θα κάνουμε πονηριές στο συνέδριο; Φύση της έκθεσης: Η Επιτροπή έχει λάβει εντολή να ελέγξει τι απέγιναν τα μέλη της Κεντρικής Επιτροπής του Δέκατου Έβδομου Συνεδρίου.

Είναι ανάρμοστο να χαρακτηρίζουμε τον Στάλιν στο σύνολό του. Στα χρόνια 36-37 πόσα άτομα σκοτώθηκαν. Η καμπύλη 36-39 είναι ο ελάχιστος συντελεστής.

Τα δύο στάδια [στη δραστηριότητα του Στάλιν] είναι βασικά σωστά. Μέχρι το 1934, ο Στάλιν έκανε μεγάλο λάθος. Η απόφαση του Δέκατου Πέμπτου Συνεδρίου δεν εκπληρώθηκε για τη δημοσίευση της Διαθήκης. Δεν είναι δυνατόν να προχωρήσει.

σ. Malenkov - Νομίζω ότι είναι σωστό να πούμε την πρόταση στο συνέδριο. Νιώθουμε μια αίσθηση χαράς - δικαιώνουμε τους συντρόφους μας. Είναι αδύνατο να δώσουμε μια εξήγηση για τη εξόντωση των συντρόφων χωρίς να εξηγήσουμε το ρόλο του Στάλιν. Καμία μάχη εναντίον των εχθρών δεν μπορεί να εξηγήσει ότι τα στελέχη σκοτώθηκαν. Ο «αρχηγός» ήταν πράγματι «αγαπητός». Μην χωρίζετε σε δύο στάδια, συνδέστε το με τη λατρεία της προσωπικότητας. Με αυτόν τον τρόπο, αποκαθιστούμε πραγματικά τον Λένιν.

Ο Στάλιν είχε κακή διάθεση για τον Λένιν. Μην κάνετε καθόλου αναφορά για τον Στάλιν.

σ. Αρίστοφ: Δεν συμφωνώ με ένα κοινό σημείο που βρίσκεται στις ομιλίες των Molotov, Kaganovich, Voroshilov - δεν χρειάζεται να πούμε, [λένε] ότι οι αντιπρόσωποι είναι καχύποπτοι άνθρωποι, δεν το γνωρίζαμε αυτό (αυτό είναι ανάξιο για μέλη του Πολιτικού Γραφείου).

Τα χρόνια είναι τρομερά, τα χρόνια της εξαπάτησης του λαού.

Ο Eiche ήταν ειλικρινής ακόμα και τότε.

Ήθελαν να κάνουν έναν θεό, αλλά αποδείχθηκε κόλαση.

Αλλά όπως και να έχει για χάρη του Στάλιν το κόμμα δεν θα χάσει την αξιοπιστία του.

σ. Μπελιάεφ: Τα ηγετικά στελέχη δεν γνωρίζουν αυτά τα έγγραφα. Πόσο περίεργο είναι ότι αυτά τα έγγραφα δεν είναι γνωστά στα ηγετικά στελέχη. Το συνέδριο πρέπει να ενημερωθεί γι' αυτά τα έγγραφα. Πώς μπορούν να αποκρύπτονται τα ντοκουμέντα του Λένιν; Σωστά, ο σύντροφος Χρυσόστοφ προτείνει να δημοσιευτούν τα ντοκουμέντα στο συνέδριο. Για να πούμε την αλήθεια - εκράζονται επιφυλάξεις - πώς να μην χαθεί το μεγαλείο του Στάλιν. Αλλά πρέπει να διευθετηθεί. Πολιτικά, φυσικά, να εξηγηθεί ποιος είναι υπεύθυνος.

Ξεκαθαρίζεται, κάτι που βασανίζει τους κομμουνιστές. Διαφορετικά, μην πιστεύετε στη δύναμη του κόμματος.

Υπό αυτή την έννοια, είναι αδύνατο να μιλήσουμε με επιφύλαξη.

σ. Σβέρνικ: Αυτή τη στιγμή η Κεντρική Επιτροπή δεν μπορεί να παραμείνει σιωπηλή, διαφορετικά οι συζητήσεις θα γίνονται στους διαδρόμους. Το συνέδριο πρέπει να πει την αλήθεια, η λατρεία της προσωπικότητας πρέπει να αποκαλυφθεί. **Κάντε μια αναφορά. Εφιάλτης - οι άνθρωποι κλαδεύτηκαν τρεις φορές.**

σ. Σαμπόροφ: Οι Molotov, Kaganovich, Voroshilov παίρνουν λάθος θέση, δεν είναι ειλικρινείς. Ένας Στάλιν (όχι δύο). Η ουσία του έχει αποκαλυφθεί τα τελευταία 15 χρόνια. **Αυτά δεν είναι ελλείψεις (όπως λέει ο σύντροφος Καγκάνοβιτς), αλλά εγκλήματα.** Ο Τ. Μολότοφ λέει: «Ήταν μαζί μας για 30 χρόνια». Αλλά ο ρόλος του στον πόλεμο είναι γνωστός. Αλλά στη μεταπολεμική περίοδο, οι σχέσεις με όλους τους λαούς χαλάστηκαν (ομιλίες για τα στενά). Έχουμε χάσει πολλούς εξαιτίας ηλίθιων πολιτικών (φινλανδικός πόλεμος, Κορέα, Βερολίνο).

Πείτε την αλήθεια για το ρόλο του Στάλιν μέχρι το τέλος.

σ. Σεπίλοφ: Έγραψαν για τον Στάλιν από καρδιάς. Βαθιές αμφιβολίες ανακινήθηκαν για τα γεγονότα του 1937.

Πρέπει να μιλήσουμε στο κόμμα - διαφορετικά δεν θα συγχωρεθούμε.

Το να λέμε την αλήθεια είναι σαν να λέμε ότι το κόμμα δεν είναι έτσι, ότι ήταν απαραίτητο να φυλακιστούν εκατομμύρια, ότι το κράτος μας δεν είναι έτσι, ότι εκατοντάδες χιλιάδες θα έπρεπε να είχαν σταλεί στο μπλοκ. Ιδεολογικά, πρόκειται για την εκπαίδευση των στελεχών.

Σκεφτείτε τις φόρμες έτσι ώστε να μην γίνει κακό.

σ. Κιριτσένκο: Δεν μπορεί να υπάρξει κακό. Να μην πω ότι είναι αδύνατο. Είναι λογικό να πω. Θα ήταν απαραίτητο να πούμε ποιος έχει αποκατασταθεί. Να πάρουμε μια απόφαση από το συνέδριο.

σ. Πονομαρένκο - Στο συνέδριο η Κεντρική Επιτροπή πρέπει να μιλήσει. Ο θάνατος εκατομμυρίων ανθρώπων αφήνει ένα ανεξίτηλο σημάδι. Νηφάλια για αυτή την περίοδο και το ρόλο του Στάλιν πρέπει να μιλήσουμε.

σ. Χρυστόφ - Δεν υπάρχει διαφορά ως προς το τι πρέπει να ειπωθεί το συνέδριο.

Υπήρχαν αποχρώσεις, για να εξεταστούν.

Όλοι δουλέψαμε με τον Στάλιν, αλλά αυτό δεν μας δεσμεύει. Όταν τα γεγονότα ήρθαν

στο φως, θα πούμε γι' αυτό, ή θα δικαιολογούμε την πράξη.

Μην ξεχνάτε ότι 3 μήνες μετά το θάνατο του Στάλιν, ο Μπέρια συνελήφθη. Και με αυτόν τον τρόπο, ανοίξαμε τον δρόμο για δράση. Μπορούμε να μιλήσουμε με όλη τη φωνή μας, μπορούμε να μιλήσουμε.

Δεν ντρεπόμαστε.

Μη φοβόμαστε, μην είμαστε Φιλισταίοι, μη ταυτιζόμαστε. Να απομυθοποιήσουμε μέχρι τέλους το ρόλο του ατόμου.

Στο συνέδριο θα τεθεί μια έκθεση. Να συμμετάσχουν όλοι οι γραμματείς της Κεντρικής Επιτροπής. Ποιος θα συντάξει την έκθεση πρέπει να εξεταστεί.

Στην ολομέλεια της Κεντρικής Επιτροπής της παλιάς σύνθεσης, θα πούμε επίσης ότι θέλουμε να θέσουμε το τάδε ζήτημα.

ΡΓΑΝΗ. ΣΤ. 3. Ο.π. 8. Δ. 389. Κατά Λ. 58-62 αναθ. Αυτόγραφο. Μολύβι. (Υπογρ. Δικές μας)

18 ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΚΚΣΕ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΚΕΚΛΕΙΣΜΈΝΩΝ ΤΩΝ ΘΥΡΩΝ ΤΟΥ ΕΙΚΟΣΙΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΙΣΗΓΗΤΗ Ν.Σ. ΧΡΟΥΣΤΣΟΦ

9 Φεβρουαρίου 1956

Αριθ. 188. σ. ΙΙ - Σχετικά με την έναρξη της Ολομέλειας της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΣΕ (σύντροφοι Χρουστσόφ, Μικογιάν, Σαμπούροφ, Περβούχιν, Καγκάνοβιτς, Μαλένκοφ, Μπουλγκάνιν, Βοροσίλοφ, Κιριτσένκο, Μολότοφ, Σουσλόφ, Πονομαρένκο, Πόσπελοφ) .

Να δοθεί εντολή για το άνοιγμα της Ολομέλειας της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΣΕ στον Πρώτο Γραμματέα της Κεντρικής Επιτροπής, σύντροφο Ν. Σ. Χρουστσόφ, να υποβάλει στην Ολομέλεια της Κεντρικής Επιτροπής πρόταση ότι το Προεδρείο της Κεντρικής Επιτροπής θεωρεί απαραίτητο να κάνει μια έκθεση για τη λατρεία της προσωπικότητας σε μια κλειστή συνεδρίαση του Συνεδρίου. Να εγκρίνει για εισηγητή το σύντροφο Χρουστσόφ Ν. Σ.

Σχόλια: **“Όλοι δουλέψαμε με το Στάλιν” (!!)** δηλώνει ο Χρουτσόφ. Είναι φανερό ότι επρόκειτο για τσιράκια του Στάλιν γραφειοκράτες, που όσο ζούσε ο “πατερούλης” ήταν χειροκροτητές του. ΒΈΡΟΙ ΣΤΑΛΙΝΙΚΟΙ! Γι αυτό όπως ειπώθηκε από τον Γκαγκάνοβιτς: “...θα ήμασταν ανέντιμοι αν λέγαμε ότι ολόκληρος ο αγώνας ενάντια στους τροτσκιστές δεν ήταν δικαιολογημένος”.

Γιατί αναγκάστηκαν να προχωρήσουν στην αποσταλινοποίηση και να καταγγείλουν την προσωπολατρία και τα εγκλήματα του Στάλιν; Για να σώσουν τα προνόμια της

γραφειοκρατίας από το διαφαινόμενο κύμα δυσαρέσκειας των λαϊκών μαζών που εγκυμονούσε εκρήξεις τόσο στην ΕΣΣΔ, όσο και σε όλο το μπλοκ των ανατολικών χωρών!! Γεγονός που αποκαλύφθηκε με την εξέγερση των εργατών στην Ανατολική Γερμανία το 1953-όταν ζούσε ακόμη ο Στάλιν- και μετά το θάνατό του και την “αποσταλινοποίηση”, στην μεγαλειώδη Ουγγρική Επανάσταση το 1956, η οποία κατεστάλη με τα “σοβιετικά” τανκς των “αντισισταλινικών” επιγόνων του Στάλιν!! Όταν ο Γκαγκάνοβιτς λέει στην παραπάνω συζήτηση του προεδρείου ότι: “Εμείς (εγώ) ανησυχούμε, αλλά έτσι ώστε να μην απελευθερώσουμε τα στοιχεία. Οι συντάκτες της έκθεσης πρέπει να παρουσιάσουν πολιτικά, **ώστε να μην σπιλώσουν την περίοδο των 30 ετών**, (σ.σ της βασιλείας του Στάλιν) να την προσεγγίσουν ψύχραιμα.” Αποκαλύπτει ότι στις λαϊκές μάζες το καζάνι έβραζε και υπήρχε ο κίνδυνος να εκραγεί!!

Η Διαθήκη του Λένιν και η άποψή του για το Στάλιν

23/12/1922]

Θα πρότεινα να γίνουν μία σειρά αλλαγές στην πολιτική μας δομή σε αυτό το συνέδριο. Θέλω να σας μιλήσω για τα θέματα στα οποία δίνω την μεγαλύτερη σημασία.

Στην κορφή της λίστας βάζω μία αύξηση του αριθμού των μελών της Κεντρικής Επιτροπής σε μερικές δωδεκάδες, η ακόμη και εκατό. Η γνώμη μου είναι ότι χωρίς αυτή τη μεταρρύθμιση η Κεντρική μας Επιτροπή θα διέτρεχε μεγάλο κίνδυνο αν η πορεία των γεγονότων δεν είναι ευνοϊκή για μάς (και αυτό είναι κάτι στο οποίο δεν μπορούμε να βασιζόμαστε)

Ύστερα, σκοπεύω να προτείνω το συνέδριο να δώσει σε μερικές από τις αποφάσεις της Κρατικής Επιτροπής Σχεδίου νομοθετική ισχύ, συμφωνώντας από αυτή την άποψη τις επιθυμίες του συντρόφου Τρότσκι - ως ένα βαθμό και υπό ορισμένες συνθήκες

Όσο αφορά το πρώτο σημείο, δηλ. την αύξηση του αριθμού των μελών της Κ.Ε., πιστεύω ότι πρέπει να γίνει για να αυξήσει το κύρος της Κεντρικής Επιτροπής, να γίνει μία σε βάθος δουλειά βελτίωσης του διοικητικού μας μηχανισμού και να εμποδίσει να αποκτήσουν υπερβολική σημασία για το μέλλον του Κόμματος συγκρούσεις ανάμεσα σε μικρές ομάδες της Κεντρικής Επιτροπής.

Μου φαίνεται ότι το Κόμμα μας έχει κάθε δικαίωμα να ζητήσει από την εργατική τάξη 50 με 100 μέλη της Κ.Ε. και ότι μπορεί να της τα πάρει χωρίς να κάνει κατάχρηση των πόρων της

τάξης αυτής.

Μία τέτοια μεταρρύθμιση θα αύξανε σημαντικά τη σταθερότητα του Κόμματός μας και θα βοηθούσε τον αγώνα του ενάντια στην περικύκλωση από εχθρικά κράτη ο οποίος κατά την γνώμη μου πρέπει, και κατά πάσαν πιθανότητα πρόκειται, να ενταθεί σημαντικά στα αμέσως επερχόμενα χρόνια. Πιστεύω ότι η σταθερότητα του Κόμματός μας θα γινόταν χίλιες φορές μεγαλύτερη από ένα τέτοιο μέτρο.

II
[24/12/1922]

Όταν λέω σταθερότητα της Κεντρικής Επιτροπής του Κόμματος, εννοώ ότι πρέπει να πάρουμε μέτρα για να αποφύγουμε ένα σχίσμα, όσο είναι δυνατό να παρθούνε τέτοια μέτρα. Είχε, φυσικά, πολύ δίκιο ο αντεπαναστάτης αρθρογράφος της “Ρούσκαγια Μίσλ” – φαντάζομαι ότι είναι ο Σ. Ε. Όλντενμπουργκ – όταν στον πόλεμό του ενάντια στη Σοβιετική κυβέρνηση έβαζε τις ελπίδες του πρώτα πρώτα σε ένα σχίσμα του Κόμματός μας, και ύστερα κερδοσκοπούσε επάνω σε σοβαρές διχογνωμίες μέσα στο Κόμμα μας για να σπρώξει σε σχίσμα. Το Κόμμα μας στηρίζεται σε δύο τάξεις. Γι’ αυτόν ακριβώς το λόγο είναι δυνατό να κλονιστεί η σταθερότητά του και, αν δεν μπορέσει να υπάρξει καμιά συμφωνία ανάμεσα στις δύο αυτές τάξεις, η κατάρρευση του Κόμματος είναι αναπότρεπτη. Σε μια τέτοια περίπτωση θα ήταν άσκοπο να πάρουμε οποιαδήποτε μέτρα ή καν να εξετάσουμε γενικά τη σταθερότητα της Κεντρικής Επιτροπής μας. Σε μια τέτοια περίπτωση κανένα μέτρο δεν θα ήταν ικανό να μας προφυλάξει από ένα σχίσμα.

Ελπίζω όμως σταθερά πως τούτο είναι τόσο πολύ μακρινό ενδεχόμενο, πως είναι τόσο απίθανο να συμβεί, ώστε να μην είναι ανάγκη να κάνουμε λόγο γι’ αυτό. Εκείνο που με απασχολεί είναι η σταθερότητα σαν μια εγγύηση από ένα σχίσμα στο κοντινό μέλλον και επιθυμώ να εκθέσω εδώ μερικές παρατηρήσεις που έχουνε καθαρά προσωπικό χαρακτήρα.

Πιστεύω ότι ένας βασικός συντελεστής στο ζήτημα της σταθερότητας από την άποψη αυτή είναι η προσωπικότητα δύο μελών της Κεντρικής Επιτροπής, του Στάλιν και του Τρότσκι. Οι σχέσεις ανάμεσα σ’ αυτούς τους δύο ισοδυναμούν κατά τη γνώμη μου με κάτι παραπάνω από το μισό του κινδύνου ενός σχίσματος, ο οποίος είναι δυνατό να αποτραπεί. Φρονώ ότι θα μπορούσαν να αυξηθούν οι πιθανότητες αποφυγής του σχίσματος, αν ο αριθμός των μελών της Κεντρικής Επιτροπής αυξηθεί από 50 σε 100. **Από τότε που ο Στάλιν έγινε Γενικός Γραμματέας του Κόμματος, συγκέντρωσε στα χέρια μία τεράστια δύναμη. Δεν είμαι εντελώς βέβαιος πως κατορθώνει πάντοτε να χρησιμοποιεί τη δύναμη αυτή με**

αρκετή σύνεση.

Από το άλλο μέρος ο Τρότσκι, όπως το απόδειξε στον αγώνα του ενάντια στην Κεντρική Επιτροπή απ' αφορμή του ζητήματος του Επιτροπάτου της Συγκοινωνίας, διακρίνεται όχι μόνο για τις εξαιρετικές ικανότητές του - ως πρόσωπο είναι το δίχως άλλο ο πίο ικανός σύντροφος μέσα στη σημερινή Κεντρική Επιτροπή - αλλά διακρίνεται επίσης και για την πάρα πολύ μεγάλη αυτοπεποίθησή του καθώς και για την τάση του να τραβιέται πολύ από τη διοικητική όψη των ζητημάτων. Οι ιδιότητες αυτές των δύο ικανότερων μελών της σημερινής Κεντρικής Επιτροπής θα μπορούσε, χωρίς αυτοί να φτάνει, να οδηγήσουν σε σχίσμα, και, αν το Κόμμα μας δεν πάρει κανένα μέτρο για να αποφύγει το σχίσμα, αυτό θα μπορούσε να επέλθει αναπάντεχα. Δεν θέλω να χαρακτηρίσω τις προσωπικές ιδιότητες και των άλλων μελών της Κεντρικής Επιτροπής.

Υπενθυμίζω μόνο ότι το επεισόδιο Ζινόβιεφ-Καμένεφ τον Οκτώβρη δεν ήτανε τυχαίο. Δεν έπρεπε όμως να γίνει εκμετάλλευση του επεισοδίου εκείνου ενάντια στους δύο αυτούς, παρόμοια όπως δεν πρέπει να γίνει ενάντια στον Τρότσκι εκμετάλλευση του μή μπολσεβικισμού του (δηλαδή του γεγονότος ότι ο Τρότσκι ίσαμε το καλοκαίρι του 1917 βρισκότανε έξω από το Μπολσεβίκικο Κόμμα - σ.τ.μ)

Από τα πίο νέα μέλη της Κεντρικής Επιτροπής, θα ήθελα να πώ λίγα λόγια για τον Μπουχάριν και τον Πιατάκωφ. Κατά τη γνώμη μου είναι οι πίο ικανοί ανάμεσα στους νέους, και σχετικά με αυτούς πρέπει να έχουμε υπόψη ότι ο Μπουχάριν όχι μόνο είναι ο πολυτιμότεος και σημαντικότεος θεωρητικός του Κόμματος, άλλα και σωστά μπορεί να θεωρείται σαν το αγαπημένο παιδί όλου του Κόμματος. Μολοντούτο οι αντιλήψεις του με πολύ μεγάλες αμφιβολίες μπορούνε να χαρακτηριστούν ως εντελώς μαρξιστικές. Έχει κάτι το σχολαστικό επάνω του, δεν έμαθε ποτέ την διαλεκτική και ακόμη πιστεύω ότι ποτέ δεν την κατάλαβε εντελώς.

[Συνέχεια, 25/12/22]

Ο Πιατάκωφ δίχως αμφιβολία διακρίνεται για τη δύναμη της θέλησής του, και για την ικανότητά του, αποκλίνει όμως πάρα πολύ στη διοικητική όψη των πραγμάτων, ωστε να μη μπορεί κανείς να τον εμπιστεύεται σ' ένα σοβαρό πολιτικό ζήτημα. Τις παρατηρήσεις αυτές τις κάνω με την προϋπόθεση πως οι προαναφερόμενοι ικανοί και πιστοί σύντροφοι μπορούνε να βρούνε την ευκαιρία να συμπληρώσουνε τις γνώσεις τους και να διορθώσουνε τις μονομέρειές τους.

[προσθήκη, 4/1/1923]

Ο Στάλιν είναι πολύ απότομος και το ελάττωμα αυτό, που είναι εντελώς ανεκτό στις προσωπικές σχέσεις κομμουνιστών αναμεταξύ τους, δεν είναι ανεκτό για κείνον που κατέχει τη θέση του Γενικού Γραμματέα. Γι' αυτό, προτείνω στους συντρόφους να βρουν ένα μέσο να βάλουν στη θέση του κάποιον άλλο, ο οποίος σχετικά με τον Στάλιν να έχει τούτο το χαρακτηριστικό, να είναι πιο υπομονετικός, πιο ανοιχτόκαρδος [1] και πιο ευγενικός απέναντι στους συντρόφους και να είναι λιγότερο δύστροπος. Το ζήτημα αυτό μπορεί να φαίνεται σαν μικρολογία. Μα πιστεύω πως άμα το ιδούμε από την άποψη της αποφυγής ενός σχίσματος και από την άποψη των σχέσεων Στάλιν και Τρότσκι, δεν είναι καθόλου μικρό, ή καλύτερα είναι ένα τέτοιας λογής μικρό πράγμα που αργότερα μπορεί να έχει αποφασιστική σπουδαιότητα.

III

Συνέχεια, 26/12/1922]

Η αύξηση των μελών της Κ. Ε. στα 50 ή ακόμη και τα 100 πρέπει κατά τη γνώμη μου να εξυπηρετήσει διπλό ή και τριπλό σκοπό: Όσο περισσότερα μέλη έχει η Κ.Ε. τόσο περισσότεροι θα εκπαιδευτούν στη δουλειά της και τόσο θα ελαττωθεί ο κίνδυνος σχίσματος εξαιτίας κάποιας αδιακρισίας. Η ένταξη πολλών εργατών στην Κ.Ε. θα βοηθήσει τους εργάτες να βελτιώσουν τον διοικητικό μας μηχανισμό, που είναι πολύ κακός. Στην ουσία τον κληρονομήσαμε από το παλιό καθεστώς, γιατί ήταν απολύτως αδύνατον να τον αναδιοργανώσουμε σε τόσο μικρό διάστημα, ειδικά σε συνθήκες πολέμου, λιμού κλπ. Γι αυτό σε αυτούς τους "κριτικούς" που δείχνουν τα ελαττώματα του διοικητικού μας μηχανισμού ειρωνικά ή με κακοήθεια, μπορούμε με ηρεμία να απαντήσουμε ότι δεν καταλαβαίνουν γρυ από τις σημερινές συνθήκες της επανάστασης.

Είναι παντελώς αδύνατο μέσα σε πέντε χρόνια να αναδιοργανωθεί κατάλληλα ο μηχανισμός, ειδικά κάτω από τις συνθήκες που έγινε η επανάστασή μας. Είναι αρκετό ότι μέσα σε πέντε χρόνια δημιουργήσαμε έναν νέο τύπο κράτους, στον οποίο οι εργάτες ηγούνται των αγροτών ενάντια στην αστική τάξη. Και σ' ένα εχθρικό διεθνές περιβάλλον, αυτό από μόνο του είναι ένα γιγαντιαίο κατόρθωμα. Άλλα η γνώση αυτού σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να μας τυφλώνει στο γεγονός ότι, στην πραγματικότητα πήραμε τον παλιό κρατικό μηχανισμό από τον τσάρο και την αστική τάξη και ότι τώρα, με την έλευση της ειρήνης και την ικανοποίηση των στοιχειωδών αναγκών απέναντι στο λιμό, όλη μας η ενέργεια πρέπει να στραφεί στην βελτίωση του διοικητικού μηχανισμού.

Πιστεύω ότι μερικές δωδεκάδες εργατών, όντας μέλη της Κεντρικής Επιτροπής μας, μπορούν καλύτερα από οποιονδήποτε άλλο να αναλάβουν το έργο του ελέγχου, της βελτίωσης και της αναδιοργάνωσης του κρατικού μας μηχανισμού. Η εργατοαγροτική επιθεώρηση, στην οποία ανατέθηκε αρχικά αυτή η λειτουργία, αποδείχτηκε ανίκανη να την φέρει σε πέρας, και μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνον σαν “παράρτημα” ή, κάτω από ορισμένες συνθήκες, σαν βοηθός αυτών των μελών της Κεντρικής Επιτροπής.

Κατά τη γνώμη μου, οι εργάτες που θα γίνουν δεκτοί στην Κ.Ε. θα πρέπει να προέρχονται κατά προτίμηση, όχι από αυτούς που έχουν μακρά θητεία στα όργανα των σοβιέτ, (σ’ αυτό το κομμάτι του γράμματός μου, όπου λέω εργάτες συμπεριλαμβάνω και τους αγρότες), γιατί αυτοί οι εργάτες έχουν ήδη αποκτήσει τις παραδόσεις και τις προκαταλήψεις αυτές, ενάντια ακριβώς στις οποίες είναι επιθυμητό να παλέψουμε.

Τα μέλη της Κ.Ε. που προέρχονται από την εργατική τάξη, πρέπει να προέρχονται κυρίως από ένα στρώμα κατώτερο από αυτό που στην τελευταία πενταετία έχει προαχθεί στην δουλειά στα όργανα των σοβιέτ. Πρέπει να είναι πιο κοντά στους εργάτες και τους αγρότες της βάσης, που όμως να μην πέφτουν στην κατηγορία των έμμεσων ή άμεσων εκμεταλλευτών. Πιστεύω ότι παρακολουθώντας όλες τις συνεδριάσεις της Κ.Ε. και του Πολιτικού Γραφείου, και διαβάζοντας όλα τα ντοκουμέντα της Κ.Ε., τέτοιοι εργάτες μπορούν να αποτελέσουν ένα επιτελείο αφοσιωμένων οπαδών του σοβιετικού συστήματος, ικανό πρώτον, να δώσει σταθερότητα στην ίδια την Κ.Ε. και, δεύτερον, να δουλέψει αποτελεσματικά για την ανανέωση και τη βελτίωση του κρατικού μηχανισμού. [σ.σ. Στην εργατοαγροτική επιθεώρηση επικεφαλής και υπεύθυνος ήταν ο Στάλιν]

Το 20ο συνέδριο του ΚΚΣΕ πραγματοποιήθηκε από την 14η έως και την 25η Φεβρουαρίου 1956, με εισήγηση του Ν. Χρουτσόφ γ.γ. του ΚΚΣΕ. Στην εισήγησή του παρουσίασε τα στοιχεία της διαθήκης του Λένιν τα οποία αφορούσαν τον Στάλιν και τα οποία έχουμε ήδη παρουσιάσει πιο πάνω με υπογραμμίσεις. Και επίσης ανέφερε συμπληρωματικά ότι: “Θεωρούμε αναγκαίο να ενημερώσουμε το συνέδριο του κόμματος για δύο νέα ντοκουμέντα, τα οποία συμπληρώνουν τον χαρακτηρισμό του Στάλιν που είχε κάνει Βλαντιμίρ Ίλιτς στην “διαθήκη” του.

Σας διαβάζω αυτά τα ντοκουμέντα:”

1. Επιστολή της Η. Κ. Κρούπσκαγια

“Λεβ Μπορισιτς

Σε σχέση με την σύντομη επιστολή, που έγραψα καθ' υπαγόρευση του Βλαντίμιρ Ίλιτς, μετά από άδεια των γιατρών, (σ.σ. Η κεντρική επιτροπή είχε αναθέσει επίσημα στο Στάλιν να ενημερώνεται για οτιδήποτε συμβαίνει στο προσκεφάλι του Λένιν-ήταν άρρωστος από εγκεφαλικό- και αυτός με ζήλο ανέλαβε αυτή την ευθύνη. Ωστόσο το πως αντιλαμβανόταν αυτό το καθήκον όταν ενημερώθηκε από τους πληροφοριοδότες στις 22 του Δεκέμβρη για την επιστολή της Κρούσκαγια προς την ΚΕ. Την πήρε στο τηλέφωνο και την έλουσε με αισχρές βρισιές!!) ο Στάλιν εχθές φέρθηκε απέναντί μου με μεγάλη αγένεια. Δεν είμαι χθεσινή στο κόμμα. Κατά την διάρκειά των 30 ετών ποτέ δεν άκουσα από κανένα σύντροφο καμιά χοντρή κουβέντα...

[...] σας παρακαλώ να με προστατεύσετε από τη βάρβαρη ανάμιξη στην προσωπική μου ζωή, τις ύβρεις και τις απειλές.”

N. Κρούσκαγια”

Η επιστολή γράφτηκε στις 23 Δεκέμβρη του 1922. Το Μάρτιο του 1923 ο Λένιν έστειλε στον Στάλιν την ακόλουθη επιστολή:

2. Επιστολή του Β. Ι. Λένιν-ήταν

“Προς τον συν. Στάλιν

Αντίγραφο στους Καμένεφ και Ζινόβιεφ

Ήσασταν άξεστος και επιτρέψατε στον εαυτό σας να βρίσει στο τηλέφωνο την σύζυγό μου. [...] Δεν σκοπεύω να ξεχάσω αυτά που έγιναν εναντίον μου, για να μην αναφερθώ σ' εκείνα που έθιξαν την σύζυγό μου, τα οποία θεωρώ ότι στρέφονται και εναντίον μου.

Γι' αυτό Σας παρακαλώ να μου γνωρίσετε αν είστε Σύμφωνος να ανακαλέσετε και να ζητήσετε συγνώμη ή θα προτιμήσετε να χαλάσουν οι μεταξύ μας σχέσεις. (Υπογρ. Δικές μας)

Με εκτίμηση

Λένιν

5 Μαρτίου 1923”

(Για την προσωπολατρία και τις συνέπειες της “ΜΕΤΑΜΕΣΟΝΥΚΤΙΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ” σελ. 14-15)

Επίσης έχοντας ο Στάλιν την ευθύνη για το επιτροπάτο των εθνοτήτων τον καταγγέλλει για μεγαλωρώσικο-εθνικισμό, με αφορμή την επίθεση του Ορτζονικίτζε στους Γεωργιανούς κεντρικούς επιτρόπους. Συγκεκριμένα: “Πολιτικά υπεύθυνους για όλη αυτή την πραγματικά

μεγαλωσική- εθνικιστική καμπάνια πρέπει φυσικά να καταστήσουμε τον Στάλιν και τον Τζερζίνσκι”
(Άπαντα Λένιν τ. 45 σελ. 361“Έκδοση Σύγχρονη Εποχή)